

Sygn. akt VIII U 1990/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Jolanta Łanowy - Klimek
Protokolant	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2020 r. w Gliwicach

sprawy B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania B. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 19 września 2019 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje odwołującemu prawo do rekompensaty do emerytury.

(-) Sędzia SO Jolanta Łanowy - Klimek

Sygn. akt VIII U 1990/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 września 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu B. W. przyznania prawa do rekompensaty argumentując, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony wskazywał, że organ rentowy powinien zaliczyć mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G. od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. na stanowisku montera mechanizmów zegarowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony B. W. urodził się (...)

W dniu 19 września 2014 r. złożył wniosek o emeryturę w obniżonym wieku z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Decyzją z 14 października 2014 r. organ rentowy odmówił mu prawa do wnioskowanego świadczenia, wskazując że na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadał okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 23 lat, 5 miesięcy i 5 dni, zamiast wymaganych co najmniej 25 lat, a nadto nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a jedynie 10 lat i 18 dni. Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G. od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. na stanowisku montera mechanizmów zegarowych.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji.

Wyrokiem z 28 lipca 2015 r. (VIII U 2426/14) Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie ubezpieczonego. W toku postępowania Sąd ustalił, że ubezpieczony nie legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, natomiast uznał, że ubezpieczony wykazał, iż posiada wymagany 15-letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, ponieważ jego praca w okresie zatrudnienia od 5 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. w Zakładach (...) S.A. w G. w charakterze montera mechanizmów zegarowych odpowiadała pracy wymienionej w wykazie prac w warunkach szczególnych.

W dniu 19 sierpnia 2019 r. ubezpieczony złożył wniosek o prawo do emerytury oraz prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z 19 września 2019 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od(...)r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Jednocześnie zaskarżoną decyzją z 19 września 2019 r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do rekompensaty, argumentując iż nie udowodnił na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

(...) Oddział w Z. zaliczył ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach 10 lat i 18 dni, tj. okres zatrudnienia od 14 lipca 1975 r. do 31 lipca 1985 r. w Zakładach (...) S.A. w G. na stanowisku mechanika aparatury automatycznej.

Organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G. od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. na stanowisku montera mechanizmów zegarowych, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 30 listopada 2000 r., wydane przez Zakłady (...) S.A. w G. powołano się na załącznik nr 7 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego wykaz A, dział III, poz. 84, pkt 3 – gdzie stanowisko zajmowane przez ubezpieczonego nie zostało wymienione.

Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 25 lat, 8 miesięcy i 7 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 20 dni okresów nieskładkowych.

Ubezpieczony w okresie od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. był zatrudniony w Zakładach (...) S.A. w G. na stanowisku montera mechanizmów zegarowych. Ubezpieczony pracował wówczas w istocie jako monter przyrządów kontrolno-pomiarowych, a do jego obowiązków należało podtrzymywanie ruchu zakładu poprzez obsługę i naprawę prostowników i aparatury rtęciowej, manometrów, czujników aparatury, przetworników przepływu i ciśnienia zawierających rtęć, a także wymiana rtęci. Zajmował się też ściąganiem pary z tych urządzeń. Ubezpieczony otrzymywał dodatki za pracę w warunkach szkodliwych w postaci stawki oraz posiłków regeneracyjnych. Pracę wykonywał w odzieży ochronnej, kasku i okularach. Przez cały okres pracy w Zakładach (...) S.A. miał do czynienia z rtęcią, którą stosowano w zakładzie w urządzeniach pomiarowych do 2000 r.

W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 17 czerwca 2020 r. spółka Zakłady (...) S.A. w G. wskazała, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w tym zakładzie od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w wykazie A dział III prace różne w hutnictwie i przemyśle metalowym poz. 84 obsługa, remont prostowników i aparatury rębnej, ich opróżnianie, oczyszczanie i napełnianie rębnią, pkt 3 – monter mechanizmów zegarowych i licznikowych – stanowisko równoznaczne ze stanowiskiem ślusarz remontowy, wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz Załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego. Spółka dodała, że różnica w nazewnictwie stanowiska wymienionego w pkt 1 wynika z taryfikatora stanowisk obowiązującego w spółce, zaś charakter faktycznie świadczonej pracy nie uległ zmianie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z Zakładów (...) S.A. w G., świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 17 czerwca 2020 r. oraz charakterystyki stanowiska pracy ubezpieczonego w okresie od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r., akt sprawy VIII U 2426/14 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach oraz przesłuchania ubezpieczonego (nagranie z rozprawy z 4 sierpnia 2020 r. k.30).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczy uprawnień ubezpieczonego do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;

- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie ubezpieczony jest uprawniony do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53). Jednak nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 17 grudnia 2015r. sygn. akt III AUa 717/15 (LEX nr 1964970), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Zauważyć także trzeba, iż skoro zgodnie z art. 23 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 u.e.r.f.u.s. kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Jedynie więc nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty, natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 2009 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem (...) Oddział w Z. w zaskarżonej decyzji z 19 września 2019 r. zaliczył ubezpieczonemu jedynie 10 lat i 18 dni takiej pracy. Organ rentowy nie uwzględnił mu okresu zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G. od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. na stanowisku montera mechanizmów zegarowych, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 30 listopada 2000 r., wydanej przez Zakłady (...) S.A. w G. powołano się na załącznik nr 7 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego wykaz A, dział III, poz. 84, pkt 3 – gdzie stanowisko zajmowane przez ubezpieczonego nie zostało wymienione.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczony posiada wymagany 15 – letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że ubezpieczony pracując w okresie od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. w Zakładach (...) S.A. w G. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w rzeczywistości prace montera przyrządów kontrolno-pomiarowych, tj. prace uznawane za pracę w szczególnych warunkach.

Sąd wskazuje, że w toku postępowania ubezpieczony przedłożył zarówno świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 17 czerwca 2020 r., w którym spółka Zakłady (...) S.A. w G. wskazała, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w tym zakładzie od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w wykazie „A” dział III, poz. 84 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. a nadto charakterystykę stanowiska pracy ubezpieczonego, w której ww. spółka podała, że w spornym okresie ubezpieczony zajmował się obsługą i remontem aparatury kontrolno-pomiarowej, tj. przetworników przepływu i ciśnienia, wypełnionych rtęcią. Do jego obowiązków należało przede wszystkim podtrzymywanie ruchu zakładu poprzez obsługę i naprawę prostowników i aparatury rtęciowej, manometrów, czujników aparatury, przetworników przepływu i ciśnienia zawierających rtęć, a także wymiana rtęci.

Sąd miał na uwadze również wynik postępowania przed tut. Sądem w sprawie VIII U 2426/14, w której ubezpieczony odwołał się od decyzji odmawiającej mu prawa do emerytury z warunków szczególnych. Wprawdzie odwołanie ubezpieczonego zostało oddalone, jednak wyłącznie z powodu braku wykazania 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W postępowaniu tym – m.in. na podstawie zeznań świadków – Sąd uznał, że ubezpieczony w okresie od 5 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach w Zakłady (...) S.A.

Biorąc pod uwagę powyższe, a także przesłuchanie odwołującego, Sąd uznał, że ubezpieczony podczas zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G. od 5 stycznia 1987 r. do 30 listopada 2000 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, tj. pracę wymienioną w Wykazie A, Dziale III, poz. 84 (obsługa, remont prostowników i aparatury rtęciowej, ich opróżnianie, oczyszczanie i napełnianie rtęcią) stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Wobec faktu, że ubezpieczony spełnił także pozostałe przesłanki uprawniające go do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Jolanta Łanowy - Klimek